

Огледалце, огледалце – који је најлепши језик на свету? Не постоји једноставан начин да одговоримо на ово питање и свако има своје миљенике. Међутим, на такмичењу за најлепши језик 1934. у Паризу, украјински је заузео 3. место одмах после француског и перзијског. Нисам упозната са другим недавнијим такмичењима за најлепши језик!

Ирски нема речи за “да” или “не”. Како бисмо одговорили на питање користимо глаголске облике. Стога, одговор на питање “Јесу ли продали кућу?” би био “(они) су продали” или “(они) нису продали”. Иако ирски нема речи за “да” или “не” има много јединствених речи, баш као и језик на следећој страници...

Постоји израз у шпанском “¡el mundo es un pañuelo!” (свет је марамица) који указује на изненађење када случајно сретнемо некога на неочекиваном месту, тако показујући да је свет пуно мањи него што смо заправо мислили. А зар то није оно на шта се своди учење језика и учење о другим културама? Шпански је заиста светски језик са око 20 земаља у којима има статус званичног језика – ¡Olé!

Луксембуршки је добио своју писмену форму релативно недавно. Традиционално, луксембуршки се ретко писао, па није било званичних правила писања и граматике док нису успостављена пре око 40 година, 1984. А шта је са знаковним језицима, можемо ли њих записати? Окрените на следећу страницу да сазнаш.

Донедавно, ромски се искључиво преносио усмено с генерације на генерацију, тако да не постоји општеприхваћени писмени стандард. Поједине варијанте ромског се пишу писмима која су најчешће основана на доминантном језику подручја где живи ромска група. Међутим, данас је могуће читати политичке текстове, новине, па чак и Шекспира на ромском!

Фризијски је вероватно најсличнији живи језик енглеском. “De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflik mei de sêfte wyn.” Јесу ли разумео/ла? Погледај енглеску верзију: “The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind”. (Сунце је топло и његова светлост прија уз топли ветар)

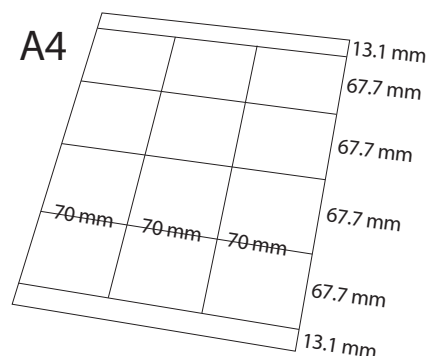
Холандски има веома посебну реч “gezellig”. Једна је од најкоришћенијих холандских речи и зависно од контекста може бити преведена као осећај удобности, забаве или лепе атмосфере. Такође може указати на осећај припадности, време проведено са најдражима или састанак са пријатељем након пуно времена. На пример: “Провели смо gezellige вече, играјући игре и забављајући се...”

На каталонском, ако желиш рећи како је само неколико пријатеља дошло на твоју рођенданску забаву (што ти се, надам се, никад неће десити!) можеш само рећи “quatre gats” или “четири мачке” и све ће бити јасно. Стога, пре него што почнеш да се жалиш на своју досадну журку, не заборави да кажеш “Gràcies” (хвала) мачкама које су дошле.

Der er ingen ko på isen на данском значи “Нема крава на леду”, али стварно значење овог израза је “Нема проблема”. Тако да, уколико не видиш краве на леду, све би требало бити у реду. Као што си већ вероватно приметио/ла, многи језици воле користити животиње у изразима!

Реч “алфабет” долази од прва два слова грчког алфабета: “алфа” и “бета”. Грци тренутно пишу с лева на десно, баш као и други европски језици, али то није увек био случај. У почетку, грчки се могао писати с десна на лево, па чак и у наизменичним правцима. На следећој страници ћу ти показати смешну навику грчких комшија.

Фински је један од ретких националних језика Европе који није индоевропски. Припада језичкој породици заједно са естонским и мађарским. Постоје многе ствари које можеш рећи на финском користећи само једну реч. Тако да би istun значило “седам”, istahtaisin “сео/ла бих накратко”, istahdan “сеићу накратко”, а istahtaisinkohan “не знам да ли бих сео/ла накратко”.

Здраво! Моје име је Лара! Дођи и придружи ми се на овом чаробном путовању кроз прекрасне језике Европе... Ово путовање ћемо започети у “красавику”... Причекај. Где? “Красавик” (април) је најлепши месец у Белорусији и баш зато су га Белоруси дословно назвали “предивни”. А ко још не воли пролеће?

Уземљи пице, пасте и сира, није изненађујуће када неко буде “ab-biosso” (изговара се “аб-ио-ко”). Ова реч би била најсличнија српском изразу “прејео/ла сам се”, а односи се на потребу да прилегнеш након обимног obroка. Окрену на следећу страницу да откријеш још једну јединствену реч везану за јело...

Латвијци обожавају певати! “Даине” су латвијске народне песме које забиљежавају древну латвијску мудрост. Настале су пре више од хиљаде година, а биле су део славља (као прославе на слици, која се одржава сваке године половином лета), свакодневног рада, размишљања о животу сачуваних у усменој форми. Укупно постоји више од 1.2 милиона “даини”.

Малтешки је најмањи званични језик ЕУ по броју говорника. Звучи слично феничком језику који су говорили у подручјима око древног Медитерана пре 3000 година. Малтешки је једини језик у Европи који припада афроазијској породици језика и такође је једини језик из ове језичне породице који користи латиницу. Окрену на следећу страницу и покажи ти један поприлично изолован језик...

Естонски воли самогласнике! Улога самогласника у естонском је међу највећим у било ком другом европском језику и постоје многе речи попут “Jäääär” (ивица леда), “Töö-öö” (радна ноћ) или “Õieaiaääre” (ивица ограда која окружује двориште)!

Сада ћу ти показати језик који може направити целу реченицу искључиво од самогласника...

Ако не волиш самогласнике, чешки би могао бити језик за тебе! Чешки обожава сугласнике. Речи које се састоје само од сугласника попут “krk” (враг), “prst” (палец) или “smrk” (стабло бора) су јако честе. Покушај изговорити ову чешку брзалицу “Chrt pln skvrn zdrhl z Brd”, која значи “Хрт пун мрља је побегао из Брди (са брда)”.

Ову љубав према сугласницима чешки дели са још једним комшијом... Погоди с којим!

Међународни знаковни језик се често користи међу корисницима знаковних језика из других земаља, који немају заједнички језик. Као што само име каже, то је међународни језик. Може се писати на више начина. На пример, одређени симболи се користе за описивање облика руке и покрета знака, као и израза лица. Кад смо већ толико причали о писмима...

Литвански је један од најстаријих говорних језика на свету и чак има речи које су сличне древном санскриту, као што је “vyras” (човек), “šuo” (пас), “avis” (овца). Ово значи да Литванци могу препознати неке речи слушајући индијски језик. Постајем гладна, хајде да узмем нешто за јело...

Када Албанци одмахују главом то не значи “не” већ сасвим супротно “тако је, слажем се, слушај”. Супротно томе, климање главом не значи “да”. То значи “опрости, бојим се да не” и чини се да прати лоше вести. Стога буди посебно опрезан/а када одмахујеш главом у Албанији – можда си управо пристао/ла на нешто што ниси желео/ла!

Постоји између 60 и 100 речи које се односе на различите врсте кише у Галицији. Ако си некада био/ла у Галицији, знаћеш зашто! На пример, “babiña” је киша која звучи као мала беба, “torbón” је киша са грмљавином и муњом, а “ballón” је јака али кратка киша која траје неколико дана...

Знаш ли да француски има другачији систем бројања за бројеве између 70 и 99? Тако да за број 75 дословно кажеш “60 плус 15”. Осим тога, за број 80 кажеш “4 пута 20! 96 је онда “4 пута 20 плус 16”. Говорници француског засигурно морају бити добри математичари! Француски се такође сматра једним од најлепших језика, заједно са... Желиш ли да погађаш?

Шведски је изумио савршену реч која изражава баланс и означава “не премало, не превише... већ баш савршену количину” или шведско “lagom”. Тако да на шведском постоји леп начин да кажеш да си управо појео/ла lagom! Доста смо причали о јединственим речима, хајде да такође погледамо неке јединствене изразе...

Српски је један од ретких европских језика који користи два писма – ћирилично и латинично. Ђорвници српског могу да користе оба писма подједнако добро. Међу словенским језицима, српски користи једно од најкраћих ћириличних писама: Састоји се само од 30 слова. Причајући о писмима...Показаћу ти језик са веома јединственим писмом...

Склони смо изражавати наше реакције кратким фразама и речима које немају неко посебно значење. Македонски то ради на један кул начин са – “Леле!” “Леле” може да значи “О мој Боже!” или “Јао вау!” и можеш додати колико год “леле” желиш. Тако да би могао/ла рећи “Леле леле леле! Како леп пас!”

Окрени на следећу страницу да откријеш језик без речи за “да” и “не”...

Румунски језик такође јако воли самогласнике. Румунски чак може направити смислену реченицу која се састоји само од самогласника: “Oaia aia e a ei, eu i-o iau” значи “Овца је њезина, узећу је”.

Постоје такође неки језици за које се чини да потпуно покушавају избегавати само-гласнике...

Двоје људи су веома посебни у словеначком! Не само да постоји облик за једнину (за једну особу) и множину (за пуно људи), него такође за тачно две особе! Тако да, ако желиш да кажеш “ти и ја” довољно је “midva” (нас двоје, за особе мушког рода и групе мушког и женског рода), или “midve/medve” (нас две, за особе женског рода). Кад већ причамо о бројевима... Желим да ти покажем језик са занимљивим системом бројања...

Норвешки има многе речи које имају огроман утицај на друге најраширеније језике. Ко није чуо за “трола”? Ако су ти тролови помало страшни (и мени су!), онда помисли на предивне норвешке “фјордове”, а ако су ти они пробудили апетит за путовања не заборави на реч “egg” (јаје) која је такође норвешког порекла.

Језици углавном припадају језичким породицама и деле многе особине једни с другима, али за баскијски можемо рећи да је син јединац... Верује се да је један од најстаријих европских језика и његово порекло остаје мистерија. Стога, ако желиш да се учланиш у ексклузивни клуб и постанеш “euskalduna” (говорник баскијског) пробај овај језик!

Немачки је један од језика са најдужим речима. Да би описао ствари једноставно комбинујеш различите речи како би направио нову. Стога, реч за квалификацијску утакмицу за светско првенство у фудбалу би била: “Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel”. Неке речи могу бити помало збуњујуће уколико не знаш које су речи комбиноване попут “Urinsekten”, али оставићу да то сконташ сам/а!

Бугари такође климају за “не” и одмахују главом за “да”. Још једна необична особина бугарског је то што је један од ретких словенских језика који нема падеже. Тако да би требао бити лакши за научити од чешког који има седам падежа! Бугарски дели ову особину још само са македонским.

Азербејџански такође користи “о” за он, она и оно. Али ово није једина ствар која им је заједничка. Речи попут “са” или “за” не стоје испред именице већ после. Тако да би на азербејџанском “са мојом мајком” било “apat ilə” или дословно “мајком мојом са”. Још једна посебност азербејџанског је то што када се пише ћириличним или латиничним писмом, пише се с лева на десно, а када користи арапско писмо, с десна на лево.

Северни самски је један од самских језика који се говори у северним европским земљама. Стога није ни чудо да има много речи које описују различите врсте снега и леда. На пример, “čahki” је врста грудве која се баца у озбиљним снежним биткама, “vahca” је нови или меки снег, а “soavli” је бљузгави снег.

Руски има јединствену реч која описује слој леда, који се слегне, па се затим након пораста температуре опет отопи и онда опет заледи: Гололедица. Ова реч се отприлике може превести као гола плоча леда. А јеси ли знао/ла да постоји дупло више матерњих говорника руског него енглеског у Европи?

Босански је јако сличан хрватском и српском, али се може рећи како има снажну везу са турским: Око 400 година Босна је била део Османског Царства и тако усвојила многе посуђенице из турског, као што су “минђуше”, “бујрум” или “авлија”.

Да, словачки исто воли сугласнике! Многе словачке речи се састоје искључиво или претежно од сугласника, као што су речи “vr̂b” (врба), “štvr̂t” (четвртина) или “smrt̂” (смрт). Словачки се такође сматра најлакшим језиком за разумети за говорнике других словенских језика.

Окрени на следећу страницу како би открио/ла један поприлично економичан језик...

Заједно са српским и босанским, хрватски је један од јужнословенских језика који деле многе особине. Ови језици су толико слични да се њихови говорници лако могу споразумети.

Најкраће хрватске речи се састоје од само једног слова – а, о, и, ј, s или k.

Грузијска реч “Shemometchama” значи јести иако си сит јер је храна тако укусна. Отприлике се преводи као “случајно сам појео/ла све”. Грузијски такође има један од најимпресивнијих писама на свету. На следећој страници ћу ти показати реч коју сви желимо изразити с времена на време...

Турски је језик без рода! Постоји једна ријеч за “он”, “она” и “оно”, или заправо само једно слово – “о”. Тако да је могуће описати неку особу на турском без да укажемо на то да ли је та особа дечак или девојчица. Окрени следећу страницу како би видео/ла који још језик дели ову сличност са турским...

Исланд нема суседних земаља и језик који су Викинзи донели у 9. и 10. веку се није пуно променио током векова, као што би могли помислити. Исландски избегава коришћење страних речи и радије прави нове речи од древних викиншких речи. Тако да је реч за рачунар “tölva” настала од старих речи “tala” (број) и “völva” (пророчица).

Мађарски је један од најтежих језика за научити због његових 18 граматичких падежа и многобројних сложених правила. Ипак, вредан је труда будући да је јако добар у хватању посебних тренутака са само једном речју. “Aranyhíd” је дословно “златни мост”, али означава блистави одраз сунца на површини воде.

Романи је најмање познат од четири званична језика Швајцарске. Његова историја почиње пре Христовог рођења: Латински Римљана, који су освојили подручје између Ретијских Алпа и Дунава, мешао се са језицима локалних људи. Из ове мешавине се постепено развијао романиш, који се наставља мењати и дан-данас!

Велшко “Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogodoch” је најдуже име места у Европи и друго најдуже на свету. Отприлике значи “црква Св. Марије у долини белог кестена близу брзог вира Св. Тизилоа у близини црвене пећине”. Окрени на следећу страницу како би открио/ла језик који се по дужини речи може упоредити са велшким именима места...

Пољски има много забавних израза. Тако да, ако на пољском, на пример, кажеш “Nie mój cyrk, nie moje małry”, то би дословно значило “Није мој циркус, нису моји мајмуни”, али израз, међутим, нема везе са мајмунима већ значи “Није мој проблем”. Постоји још један језик који има забаван начин да изрази нешто слично...

Енглески је најраширенији језик на свету. Постоји 1.3 милијарде говорника енглеског језика, али само трећину њих чине матерњи говорници. Када причамо исти језик, разумемо једни друге и схватимо колико заправо делимо заједничких ствари. Онда се свет ипак не чини толико велик.

Јерменски језик користи писмо које је поприлично јединствено у односу на друге европске језике. Настало је пре око 2400 година! Јерменци се веома поносе својим писмом па су чак направили и споменик његовим јединственим словима. Јерменија слави свој сопствени посебни језички дан, Дан светих преводаца, у октобру.

Можда не сматраш португалски светским језиком. Међутим, будући да га цели Бразил говори, португалски има око 220 милиона матерњих говорника! Налази се на седмом месту на листи језика који се говоре највише на свету! Говорници португалског углавном разумеју шпански, галицијски и италијански, с обзиром да су ови језици јако слични. Говорећи о галицијском...